

Asia: VN/12982/2021

Luonnos hallituksen esitykseksi valtion toimitilavuokrausta koskeviksi säännösmuutoksiksi

Yleistä

Yleistä lausuttavaa esitysluonnoksesta

Valtiovarainministeriö

Viite Lausuntopyyntö 10.12.2021 VN/12982/2021

Asia LUONNOS HALLITUKSEN ESITYKSEKSI VALTION TOIMITILAVUOKRAUSTA KOSKEVIKSI SÄÄNNÖSMUUTOKSIKSI

Valtiovarainministeriö on pyytänyt 10.12.2021 lausuntoa (VN/12982/2021) valtion toimitilavuokrausta koskevista säännösmuutoksista.

Tarkoitus on lisätä Senaatti-kiinteistöistä ja Puolustuskiinteistöistä annettuun lakiin (1018/2020) säännökset valtion toimitilavuokrauksesta. Valtion liikelaitoslakia (1062/2010) täydennettäisiin hyvän hallinnon perusteilla, joita tulisi noudattaa tarjottaessa palveluita toiselle valtioon kuuluvalla taholle. Valtion virkaehtosopimuslaista (644/1970) kumottaisiin liikelaitoksen toimitusjohtajan nimittämistä koskeva säännös, koska asiasta säädetään jo liikelaitoslaissa.

Toimitilavuokrausta koskevat asetuksen pykälät on kumottu 13.12.2021 alkaen ja vuokrauksesta on tarpeen säätää lain tasolla. Lisäksi sääntely on valtion liikelaitoksen ja viraston välisen sopimuksen edellyttämisen osalta perustunut puutteelliseen säädöspohjaan, johon eduskunnan perustuslakivaliokunta ja eduskunnan oikeusasiamies ovat kiinnittäneet huomiota.

Säädösmuutokset on tarkoitettu voimaan mahdollisimman pian.

Ammattiliitto Pro on tutustunut hallituksen esitysluonnokseen ja toteaa siitä lausuntonaan seuraavaa:

Keskeiset ehdotukset

Ehdotuksella säilytettäisiin nykyinen kolmiportainen malli, jossa viraston ja laitoksen tulee ensisijaisesti käyttää valtion omistamia tai sen hallinnassa muutoin olevia ja toissijaisesti sen hallintaan hankittavia tiloja. Suoravuokrausmahdollisuus tulisi kyseeseen ainoastaan silloin, kun Senaatti-konsernin liikelaitoksilla ei ole tarjota tarpeita vastaavia toimitiloja ja kun suoravuokraus ulkopuoliselta olisi kokonaistaloudellisesti edullista, eikä aiheuttaisi olennaista haittaa valtion keskitetylle kiinteistönhallinnalle.

Nykytilan on arvioitu (arviointiraportti 2018 ja VTV:n tarkastuskertomus 2018 sivuilla 6-7) toimivan käytännössä suhteellisen hyvin, mutta säädöstaso on ollut väärä.

Pron näkemys on, että valtion kokonaisedun ja kokonaistaloudellisuuden näkökulmasta kolmiportaisen mallin säilyttäminen on perusteltua. Toimintamalli tukee myös vastikään vahvistetun valtion toimitilastrategian toteuttamista. Kannatamme myös hyvän hallinnon perusteiden sisällyttämistä liikelaitoslakiin.

Muilta osin meillä ei ole keskeisiin ehdotuksiin kommentoitavaa.

Säädöskohtaiset perustelut

Laki Senaatti-kiinteistöistä ja Puolustuskiinteistöistä

Selkeyden vuoksi 2 b pykälän (Valtion viraston ja laitoksen toimitilavuokraus) säädöskohtaisissa perusteluissa on tarpeen selkeämmin avata mitä tarkoitetaan ”olennaisella haitalla valtion keskitetylle kiinteistönhallinnalle”.

Pykälän 5 (Kirjanpito, tilinpäätös ja talous) ehdotustekstissä käytetään käsitettä Puolustuskiinteistöjen johtaja. Puolustuskiinteistöillä on toimitusjohtaja, joten ko. kohta tarpeen korjata.

Muut huomiot

Eduskunta on edellyttänyt, että hallitus antaa Senaatti-kiinteistöistä, sen tytäriikelaivos Puolustuskiinteistöistä sekä koko Senaatti-konsernista vuoden 2022 syysistuntokauden alkuun mennessä kokonaisvaltaisen selonteon.

Selonteossa

- 1) tarkastellaan valtion tilahallintoa kokonaisuudessaan, sen organisaatiota, toimintaperiaatteita, sääntelyä, asiakkaan asemaa, kustannuksia, palvelusopimuksia ja niihin mahdollisesti liittyneitä erimielisyyksiä, järjestelmän vaikutuksia viranomaisten edellytyksiin hoitaa lakisääteisiä tehtäviään ja tilahallinnon vastuuta muun muassa toimitilojen kuntoon liittyvistä puutteista ja
- 2) arvioidaan yleisemminkin liikelaitosmallin sopivuutta valtion tilahallinnon organisaatiomuotona sekä
- 3) arvioidaan uuden Puolustuskiinteistöjä koskevan sääntelyn toimivuutta erityisesti valtiovaraministeriön ja puolustusministeriön välisen ohjaustoimivallan toteutumisen osalta sekä henkilöstön aseman kehittymistä.

Jossain määrin herättää ihmettelyä miksi hallituksen esitys halutaan antaa ja saattaa voimaan laajan selonteon valmistelun ollessa kesken. Hankkeen (1.9.2021-30.9.2022) nettisivujen mukaan ministeriöille, Senaatti-konsernin liikelaitoksille sekä valtion virastoille ja laitoksille on lähetetty marraskuussa 2021 vuokraustoimintaa koskeva kysely. Mitä ilmeisemmin lausuntokierroksella olevan hallituksen esityksen valmistelussa eivät kyselyn tulokset ole olleet hyödynnettävissä.

Monipaikkaisen (ml. etätyö) työn laajentuessa ja muodostuessa valtionhallinnossa pysyväksi käytännöksi kohdistuu toimitilojen kehittämiseen painetta. Tilankäyttöön vaikuttavat myös virastoille kohdennettavat toimitiläsäästöt sekä valtion toimitilastrategian linjaukset mm. yhteiskäytössä olevien tilojen lisäämisestä ja siirtymisestä koko julkisen hallinnon yhteiseen asiakaspalveluun. Lainsäädännön pitää pystyä nyt ja jatkossa mahdollistamaan virastojen ja laitosten toimintaa, ja työn tekemisen uusien tapojen käyttöönottoa tukevat joustavat, tarkoituksenmukaiset ja kustannustehokkaat tilaratkaisut.

Edellä kuvatuista syistä Pro ehdottaa harkittavaksi ajankohta, jona hallituksen esitys eduskunnalle annetaan.

Pro pitää tärkeänä, että selonteon valmistelussa ja siihen sisältyvän henkilöstön aseman kehittämisen arvioinnissa kuullaan henkilöstöä edustavia järjestöjä.

Niko Simola

Sari Jokikallas

Johtaja

Sopimuslavastaava/asiantuntija

Valtion toimitilavuokraus

Näkemyksenne Senaatti-kiinteistöistä ja Puolustuskiinteistöistä annetun lain 2 b §:n mukaisesta, kolmiportaisesta menettelystä, jossa virasto tai laitos vuokraa toimitilansa:

- 1. ensisijaisesti valtion omistamista ja liikelaitoksen hallinnassa olevista tiloista;**
- 2. toissijaisesti tiloista, jotka liikelaitos hankkii ulkopuoliselta viraston tai laitoksen tarpeisiin;**
- 3. suoraan valtion ulkopuoliselta vuokranantajalta, jos liikelaitoksen hallinnassa ei ole sen tarpeita palvelevaa tilaa ja suoraan ulkopuoliselta vuokraaminen on kokonaistaloudellisesti edullista, eikä aiheuta olennaista haittaa keskitetylle kiinteistönhallinnalle.**

virt. edellä

Onko esityksessä onnistuttu kuvaamaan selkeästi valtion vuokraustoiminta ja sen tavoitteet? Jos ei ole, niin millä tavalla esitystä tulisi täydentää?

virt. edellä

Onko asetuseronnoksessa ehdotettu sääntely mielestänne riittävää? Jos ei ole, niin millä tavalla sitä tulisi täydentää?

virt. edellä

Liikelaitosten toiminta

Onko liikelaitoslakiin ehdotettavalla uudella momentilla, joka koskee hyvän hallinnon perusteiden noudattamista valtion sisäisessä palveluntuotannossa, soveltamiskäytäntöä selkeyttävä vaikutus?

virt. edellä

Näkemyksenne liikelaitoksen toimitusjohtajan nimittämistä koskeviin säännösmuutoksiin?

virt. edellä

Valtioneuvoston selonteko Senaatti-konsernista

Valtiovarainministeriö on valmistelemassa Senaatti-konsernia koskevaa valtioneuvoston selontekoa eduskunnalle syysistuntokaudeksi 2022. Lisää tähän mahdolliset muut huomiot valtion toimitilahallintaa ja vuokraustoimintaa koskevan sääntelyn kehittämiseksi tulevaisuudessa.

-

Jokikallas Sari
Ammattiliitto Pro ry